

Nu ska du som är anställd i kommun, region eller kommunalt bolag välja ditt framtida tjänstepensionsavtal

Den 1 januari 2023 träder det framåtriktade, helt avgiftsbestämda, pensionsavtalet AKAP-KR i kraft för alla nyanställda inom kommun, region och kommunala bolag. AKAP-KR öppnar också för flertalet anställda som omfattas av äldre pensionsavtal att välja AKAP-KR.

Du som får den här informationen omfattas av pensionsavtalet KAP-KL, och har ett påbörjat intjänande av förmånsbestämd ålderspension. KAP-KL kommer att fortsatt gälla för dig efter årsskiftet 2022/2023 men du har från och med 1 april till och med 31 maj 2023 möjligheten att välja att omfattas av AKAP-KR som är ett helt avgiftsbestämt pensionsintjänande som då gäller retroaktivt från januari 2023. Om du inte gör något val kommer du alltså fortsatt att omfattas av KAP-KL.

Att du som har ett påbörjat intjänande av förmånsbestämd ålderspension får välja vilket avtal du vill omfattas av framgent beror på att förmånsbestämt respektive avgiftsbestämt är två olika sätt att beräkna pension på. I vissa fall passar det att kvarstå i det förmånsbestämda avtalet KAP-KL och i andra fall passar det bättre att gå över till det avgiftsbestämda avtalet AKAP-KR. Du har två bra avtal att välja mellan, men som utfaller olika beroende på din anställningshistorik och hur du tänker arbeta fram till pension.

Om du väljer AKAP-KR

Pensionsavgifterna i AKAP-KR är 6 % av lönen upp till 7,5 inkomstbasbelopp*. För lön över 7,5 inkomstbasbelopp är pensionsavgifterna 31,5 %.

Pensionsavgifterna betalas så länge du är anställd. Påbörjar du din anställning efter det att du fyller 69 år (LAS-ålder) så betalas inga pensionsavgifter av arbetsgivaren. Du som före 2023 omfattats av KAP-KL och före den 31 maj 2023 gör valet att istället omfattas av AKAP-KR får också tilläggsavgifter (extra pensionsavsättningar) på tjänstepensionsgrundande lönen över 7,5 inkomstbasbelopp enligt tabell 2 längst ner. Tilläggsavgifterna får du så länge du är anställd och som längst till det att du fyller 65 år.

Om du väljer att kvarstå i KAP-KL

KAP-KL är både ett avgiftsbestämt och förmånsbestämt pensionsavtal, till skillnad från AKAP-KR som är helt avgiftsbestämt.

I KAP-KL är pensionsavgifterna 4,5 % av hela tjänstepensionsgrundande lönen. Till det har du en förmånsbestämd pension för tjänstepensionsgrundande lönedel som ligger över brytpunkten 7,5 inkomstbasbelopp. För att du lättare ska kunna jämföra de olika avtalen har vi gjort en jämförelsetabell mellan de båda avtalen. Tabellen hittar du längre ner, tabell 1.

Vad händer om du byter till AKAP-KR?

Om du väljer att gå över till AKAP-KR kommer du från januari 2023 att tjäna in din pension i ett helt avgiftsbestämt avtal. Utöver de vanliga pensionsavgifterna får du också tilläggsavgifter till din framtida tjänstepension. Det du hittills tjänat in till din förmånsbestämda ålderspension beräknas då till en så kallad *intjänad pensionsrätt 2022 12 31*. Pensionsadministratören räknar ut vad förmånen är värd vid årsskiftet 2022/2023 och sedan räknas den intjänade pensionsrätten upp varje år.

Om du väljer att gå över till AKAP-KR så kan du inte senare välja att gå tillbaka till KAP-KL igen. Har du fler anställningar i kommun- och regionsektorn så är huvudregeln att ditt val av AKAP-KR gäller för alla parallella anställningar.

Så här går valet till

Det är din arbetsgivare som informerar om hur du går till väga för att göra ditt avtalsval. Din arbetsgivare har upphandlat ett administrativt avtal med en av två olika valcentraler som hjälper din arbetsgivare med att registrera ditt tjänstepensionsavtalsval. Du behöver e-legitimation för att göra ditt val på antingen valcentralen.se eller under Mina sidor på kpa.se. Valperioden är från och med 1 april till och med 31 maj 2023. Anställd som tidigare beviljats sjuk- eller aktivitetsersättning helt eller partiellt kvarstår i äldre pensionsavtal och kommer därför inte att göra något val nu.

Vad händer om du byter arbetsgivare i framtiden?

Om du byter arbetsgivare inom kommun- eller regionsektorn och du inte har ett större glapp än 90 kalenderdagar mellan anställningarna så får du fortsatt tilläggsavgifterna till din tjänstepension i AKAP-KR hos den nya arbetsgivaren. På samma sätt fortsätter KAP-KL att gälla hos den nya arbetsgivaren om du valt att kvarstå i KAP-KL och byter arbetsgivare inom kommun- eller regionsektorn.

Hur kan du tänka i valet mellan KAP-KL och AKAP-KR?

Att jämföra förmånsbestämd med avgiftsbestämd pension är komplicerat eftersom beräkningen av pensionerna sker på olika sätt. Förmånsbestämd pension är bestämd till en viss nivå av slutlönen och avgiftsbestämd pension följer utvecklingen av det förvaltningsalternativ du själv har valt. Eftersom systemen i de båda avtalen fungerar på olika sätt och pensionsutfallet är beroende av framtida omständigheter är det därför svårt att säga vilket av avtalen som är mest fördelaktigt just för dig.

Förmånsbestämd ålderspension i KAP-KL

Förmånsbestämd ålderspension i KAP-KL går att prognostisera om du tänker vara kvar i samma tjänst fram till pensionen eftersom pensionens nivå är bestämd. En förmånsbestämd pension beräknas som en viss procentsats av dels den genomsnittliga slutlönen över 7,5 inkomstbasbelopp och dels en tidsfaktor som baseras på hur länge du arbetat inom kommun- och regionsektorn. Med en lång anställningstid inom kommun- och regionsektorn, alltså en hög tidsfaktor, och därtill en sen lönekarriär, så **kan** det vara mer fördelaktigt att kvarstå i KAP-KL eftersom den förmånsbestämda ålderspensionen beräknas på de sista årslönerna. Det är lönen de sista åren i arbetslivet som påverkar din förmånsbestämda ålderspension mest.

Avgiftsbestämd pension

Avgiftsbestämd pension vet du vad den blir först vid pensionstillfället. Pensionsavgifterna motsvarar en viss procent av årslönen under hela din anställning inom kommun- och regionsektorn och betalas löpande under anställningstiden. I AKAP-KR sker beräkningen av pensionsavgifter två gånger

per år som sedan betalas varje kvartal, till det försäkringsbolag och förvaltningsform du själv fått välja. Pensionskapitalet, och därmed den slutliga pensionens storlek, följer försäkringens, eller fondens, värdeutveckling. Med en kort anställningstid inom kommun- och regionsektorn, alltså en låg tidsfaktor men också en tidig lönekarriär, så **kan** det vara mer fördelaktigt att välja AKAP-KR eftersom den avgiftsbestämda ålderspensionen beräknas på lön under hela anställningstiden inom kommun- och regionsektorn.

När du ska göra ditt val är det några frågor du kan ställa dig:

a) *Hur länge har du arbetat inom kommun- och regionsektorn?*

Förmånsbestämd ålderspension beräknas, tidigast från det att du fyllde 28 år och som längst fram till 65 år, med en tidsfaktor. Hur mycket tid du har tjänat in till din kommande förmånsbestämda ålderspension är en del i hur stor den förmånsbestämda ålderspensionen blir.

Har du jobbat inom kommun- och regionsektorn i minst 30 år (mellan 28 och 65 år) så får du en hel förmånsbestämd ålderspension. Har du mindre tid än 30 år inom kommun- och regionsektorn så får du en proportionell del av förmånen. Avslutar du din anställning inom kommun- eller regionsektorn innan du går i pension så läggs din förmån i en livränta (fribrev). Med lång anställningshistorik och fortsatt anställning inom kommun- eller regionsektorn till pensionsavgång **kan** det vara mer fördelaktigt att fortsatt omfattas av KAP-KL men pensionsutfallet påverkas också av din lön (se punkterna d och e om lönenivå).

b) *Hur långt har du kvar tills du tar ut din pension och tänker du arbeta vidare inom kommun- eller regionsektorn?*

Har du långt kvar till pension och har mindre intjänad tid till din förmånsbestämda ålderspension eller ingen intjänad tid alls bör du jämföra de olika avtalsalternativen och reda ut vilket avtal som blir mest fördelaktigt för just dig. Med lång tid kvar till pensionsuttag och om du är kvar i anställning inom kommun- eller regionsektorn fram till pensionsuttaget **kan** det vara fördelaktigt att kvarstå i KAP-KL. Om du däremot inte kommer att arbeta kvar inom kommun- eller regionsektorn fram till pensionsuttaget så **kan** AKAP-KR istället vara ett mer fördelaktigt tjänstepensionsavtal att välja.

c) *Tänker du fortsätta arbeta efter 65 år?*

Om du fortsatt arbetar inom kommun- eller regionsektorn efter 65 år får du fortsatt avgifter till din tjänstepension motsvarande 4,5 % av din pensionsgrundande lön under och över brytpunkten om du kvarstår i KAP-KL. Den förmånsbestämda ålderspensionen i KAP-KL beräknas som längst till och med 65 års ålder men räknas efter det upp med 0,4 % per månad fram till det att du påbörjar uttaget av förmånen.

I AKAP-KR får du efter 65 år 6 % av din pensionsgrundande lön under brytpunkten och 31,5 % över brytpunkten fram till 69 år, därefter får du 6 % under och över brytpunkten i AKAP-KR.

d) *Har du en lön som ligger nära brytpunkten 7,5 inkomstbasbelopp (motsvarar 46 438 kronor/månad)?*

Om du inte kommer att göra en större lönekarriär under ditt resterande yrkesliv fram till 65 år inom kommun- eller regionsektorn eller att du går ner i sysselsättningsgrad **kan** det vara mer fördelaktigt att välja AKAP-KR.

e) *Har du en lön som ligger klart över brytpunkten 7,5 inkomstbasbelopp eller antas du göra en lönekarriär framöver?*

Om du har en väsentligt högre lön än brytpunkten och till det en lång anställningshistorik inom kommun- eller regionsektorn **kan** det vara mer fördelaktigt att fortsätta omfattas av KAP-KL och den förmånsbestämda ålderspensionen. Om du har en väsentligt högre lön än brytpunkten men kortare anställningshistorik inom kommun- eller regionsektorn så **kan** AKAP-KR med extra pensionsavsättningar vara ett mer fördelaktigt alternativ.

f) *Är du intresserad av din pension?*

Har du bra koll på din pension och dina olika pensionsdelar? Loggar du in på

minpension.se? Följer du dina fondval? Att göra valet att fortsatt omfattas av KAP-KL eller att välja AKAP-KR är båda bra alternativ. Försök att sätta dig in i hur de olika avtalen fungerar. I KAP-KL är den förmånsbestämda delen bestämd till dina slutlöner och du gör själv inga val. Väljer du AKAP-KR så väljer du själv hur ditt pensionskapital ska förvaltas. Antingen i traditionell pensionsförsäkring med garanti eller i pensionsfonder med olika risktagande.

Förutsättningarna för vilket avtal som är bäst är individuellt och påverkas av flera av de frågor du kan ställa dig och som vi listat ovan. Eftersom din arbetsgivare eller någon av de administratörer som din arbetsgivare har avtal med eller din fackliga organisation inte är rådgivande så måste du själv bilda dig en uppfattning om din arbetssituation och vilket av de två avtalen som passar bäst för just dig.

Information om din pension

Din arbetsgivare har avtal med någon av administratörerna KPA Pension eller Skandia som hjälper din arbetsgivare med hanteringen av tjänstepensioner. Administratörerna har också levererat uppgifter till minpension.se där du får en översiktlig information om värdet av din förmånsbestämda ålderspension. På minpension.se får du också uppgifter om värdet på din avgiftsbestämda ålderspension samt din allmänna pension. Du behöver e-legitimation för att logga in på din sida. Varken din arbetsgivare, KPA Pension, Skandia eller din fackliga organisation kan ge rådgivning om din pension utan endast informera om de olika alternativen.

Om du vill ha mer information om pension och jämföra olika försäkringsbolag och dess försäkringar och fonder för din avgiftsbestämda tjänstepension, kan konsumenternas.se, minpension.se, pensionsvalet.se eller valcentralen.se ge dig oberoende information. Ytterligare information om hur pensionsavtalen AKAP-KR och KAP-KL fungerar finns på din fackliga organisations hemsida samt hos OFR och AkademikerAlliansen.

*) För 2023 motsvarar 7,5 inkomstbasbelopp 557 250 kronor/år eller 46 438 kronor/månad.

Tabell 1:

Jämförelsetabell över AKAP-KR och KAP-KL

	AKAP-KR	KAP-KL	
	Avgiftsbestämd	Avgiftsbestämd	Förmånsbestämd
Startålder för intjänande till tjänstepension	Ingen nedre gräns	21 år	28 år
Slutålder för intjänande till tjänstepension	Ingen övre gräns i anställning påbörjad före LAS-åldern.	Ingen övre gräns i anställning påbörjad före 67 års ålder.	65 år
Avgiftsbestämd ålderspension under 7,5 inkomstbasbelopp	6 %	4,5 %	-
Avgiftsbestämd ålderspension över 7,5 inkomstbasbelopp	31,5- % samt tilläggsavgifter enligt tabell för dig som får välja avtal senast 31 maj 2023.	4,5 %	-
Förmånsbestämd ålderspension	-	-	Beräknas på snittet av slutlönerna över 7,5 inkomstbasbelopp. Pensionen är mellan 55 % och 58,21 % för lön mellan 7,5 och 20 inkomstbasbelopp respektive 27,5 % till 29,11 % för lön mellan 20 och 30 inkomstbasbelopp. Därefter beräknas förmånen proportionellt efter din totala anställningstid inom kommun- och regionsektorn där 30 år utgör 1,0 i tidsfaktor.
Kan placeras av den anställda	Ja	Ja	Nej
Tjänstepensionsavsättning vid sjukdom, föräldraledighet, plikttjänst bland annat	Ja	Ja	Ja
Tjänstepensionsavsättning vid långvarig sjukdom då du erhåller sjuk- eller aktivitetsersättning eller arbetskadivärn från Försäkringskassan, samt beviljad AGS-KL ersättning	Ja, ersättning till tjänstepensionsavgifter betalas via, av arbetsgivaren tecknad, avgiftsbefrielseförsäkring.	Ja, ersättning till tjänstepensionsavgifter betalas via, av arbetsgivaren tecknad, avgiftsbefrielseförsäkring.	Ja, beräkningstidpunkten fastställs till dag före sjukdomstillfället för beräkning av löner då du var fullt arbetsför. Tid räknas fram till pensionsuttag.
Hur stor blir förmånen och vad påverkar pensionen?	Den pensionsgrundande lönen, hur länge du arbetar och avkastningen på pensionskapitalet. Din ålder har betydelse för storleken på de extra tilläggsavgifterna.	Den pensionsgrundande lönen, hur länge du arbetar och avkastningen på pensionskapitalet.	Genomsnittet av de sista pensionsgrundande årslönerna, hur länge du arbetar och din ålder. Från utbetalning värdesäkras förmånen mot prisbasbeloppet.
När och hur förmånen kan plockas ut	Livsvarigt uttag tidigast från 60 års ålder, möjlighet att ta ut på 10 år som kortast utbetalningstid.	Livsvarigt uttag tidigast från 60 års ålder, möjlighet att ta ut på 10 år som kortast utbetalningstid.	Livsvarigt uttag tidigast från 61 års ålder.
Valfritt återbetalningsskydd	Ja	Ja	Nej
Obligatoriskt efterlevandeskydd	Ja	Ja	Ja

Tabell 2:

Tilläggsavgifter (extra pensionsavsättningar)

Du som har lön över 7,5 inkomstbasbelopp och väljer att gå över till AKAP-KR från KAP-KL får också tilläggsavgifter på del av pensionsgrundande årslön över 7,5 inkomstbasbelopp utifrån ålder enligt tabell:

Födelseår	tilläggsavgift i % av årslön över 7,5 IBB	Födelseår	tilläggsavgift i % av årslön över 7,5 IBB
1958	8,5	1972	2,5
1959	8,5	1973	2,0
1960	8,5	1974	1,5
1961	8,0	1975	1,5
1962	7,5	1976	1,0
1963	7,0	1977	0,5
1964	6,5	1978	0,5
1965	6,0	1979	0,5
1966	5,5	1980	0,5
1967	5,0	1981	0,5
1968	4,5	1982	0,5
1969	4,0	1983	0,5
1970	3,5	1984	0,5
1971	3,0	1985	0,5

Ovanstående information har tagits fram gemensamt av nedanstående organisationer:

Sveriges Kommuner och Regioner

Sobona – Kommunala företagens arbetsgivarorganisation

OFR -Offentliganställdas Förhandlingsråd

Vision, Akademikerförbundet SSR, Ledarna, Fackförbundet Scen & Film, Vårdförbundet, Sveriges Läkarförbund, Sveriges Lärare

AkademikerAlliansen

Akavia, Sveriges Ingenjörer, Sveriges Psykologförbund, SRAT, DIK, Naturvetarna, Sveriges Arbetsterapeuter, Fysioterapeuterna, Kyrka, Sjöbefälsföreningen, Sveriges Arkitekter, Sveriges Veterinärförbund, SULF, Sveriges Skolledare, Sveriges Farmaceuter och Tjänstetandläkarna

Svenska Kommunalarbetsförbundet